

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.

PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Štara Novin na leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
Škšpne od deset vso 6 K.

Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijina Leta“ i na konci leta „Kalendar Sreca Jezuševoga.“

Štara odnoga drobca je doma 10 florov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolenoh, NAGYDOLÁNY, Vasmegeyo.

K teml ee more pošlati naročnino i vel dopisl, ne
pa v tiskarno ali v Črenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Čren-
sovcih, Cserföld, Zalamegye.

Dobre duše, to včinitel

Dobre duše, so tiste, štere nemajo na sebi smrtnoga greha. Lehko što celo imanje med siromake razdeli, pa je li ne dober, če nema ljubezni, kak sv. Pavel apoštol piše, to je, če ma smrten greh. „Čebi razdavao siromakom v živež vse svoje imanje i bi svoje telo dao, da bi goro, ljubezni pa ne bi meo, mu nikaj ne pomaga.“ (I. Kor. XIII. 3.) To pravi Duh sveti po sv. Pavli apoštoli. Kje je smrten greh, se ne more nikaj Bogi prijetnoga doprinesiti. Ne biti v smrtnom grehi je zato neskončna dobrota, štere prav zarazmeti, niti dostojno povrnoti ne moremo. Dužni smo zato vse včiniti, ka smo li mogoči, za té veliki božji dar. Da to je božji dar, njegova dobrota i ne naše zasluženje. Katoličanska vera nas vči pod kaštigov večnoga pogubljenja vervati, ka iz svoje moči ne smo mogoči niti edne misli meti, štera bi Bogi prijetna bila za naše večno zveličanje. Jezus, potrđi to, kda pravi „Brezi mene nikaj ne morete delati.“ (Jan. XV. 5.) Kak velika, kak neskončna, kak nedopovedljiva je zato njegova dobrota nad nami, dobre duše, ka ne samo, ka moremo dobro misliti, nego še delati den za dnevom leta dugo i si tak diko splesti za nebo, kakše cloveče oko na zemlji nikdar ne more viditi, vüho ne slišati, srce ne čütiti. Dobre duše, duše brez smrtnih grehov živoče, o dajte, dajte, dajte vredno hvalo za to neprecenljivo božjo dobroto sladkomi Srci Jezušovomi. Dobre dušice, za preveliko božjo dobroto, ka ste iz med milijonov ki blodijo z teškimi vdarci hüdoga duha proti svojemi večnomi pogubljenji — najšle gladko pot, lahko breme, sladek Jezušov jarem za večno svoje zveličanje, morete veliko hvalo dati. Lepše i vekše

pa ne morete, kak če postanete Jezuš spodobni, če te v radosti, žalosti, v sreči, nesreči v zdravji i trpljenji tisto delali, kaj je drági Jezuš delao. To on žele od vas. Kaj je pa on delao? Bio je dober duhovnik i skrbo se z cele moči, naj odgoji dobre duhovnike, ki ž njegovov na križi spravljenov miloščov duše rešijo. Zato je včino vse za svoje vučenike i apoštole, za prve duhovnike kat. Materecerkvi. Celi svoj žitek je za njé posveto, naj je navči, kak moro duše rešivati. Celi svoj žitek preživite vi tüdi v te namen, naj Srce Jezušovo ma dobre duhovnike. Zato z radostnim srcem darüjte vsa svoja dobra dela Dev. Mariji i sv. Jožefi, naj je sprejmeta i data srci Jezušovomi za dobre duhovnike. Vekše hvale ne žele Srce Jezušovo od vas i je vi dati tüdi ne morete. Vse, kaj te dobroga delali, — molili, miloščino delili, sv. mešo pohajali, sv. obhajilo sprimali, kaj te mirno trpeli, svojo smrtno vojsko, vse, kaj do drugi za vas molili, dobra činili v žitki i po smrti, vse to naj slüži v to, naj ma Srce Jezušovo dobre duhovnike ki duše rešijo. To darüvanje dnes kda to prečtete, opravite. To naj kriči proti nebi „Bog plati“ za milošče, ka neste v smrtnom grehi. To darüvanje vam vsako prošnjo i molitev prepörači za poslušnitev pri Bogi. Ležej zmagate sküšnjave i težave, več kaštig si dol zaslužite. Vekšo plačo v nebi dobite, če vse tá dáte D. Mariji i sv. Jožefi, naj obrneta v te namen, ka de Jezušovo Srce melo dobre duhovnike. Ztem hasnite sebi i svojim živim i pokojnim naj več, zato ka ta se D. Marija i sv. Jožef skrbela, naj kem več moreta Srci Jezušovomi nad vse ljübljenomi prikloniti i zato vse včinita, naj de vaša hiša kem bole verna v božjoj službi i naj se vaši pokojni tem hitrej rešijo vic i pridejo pred

Božje lice, kje do z svojimi molitvani lahko podpirali prošnjo za dobre duhovnike. — Dajmo se dnes vsi prek v te namen. To je, kak Jezus žele, iskanje božjega kraljestva. Iščimo predvsemi to i drugo časno vse, sreča, zdravje vse, vse na keliko nam je k zveličanji potrebno nam bo dodamo. Jezus je obečao to. „Iščite zato najprvle božje Kraljestvo i njegovo pravico i vse to vam bo dodano.“ (M. 6. 33.) Ne verjemo lahko njegovim rečam? Večne so, božje so. Ki ptico hrani, nemo styar brano, ne de morebit tistoga, ki dela tisto, kaj njemi najbole na Srci leži, ki njemi pomaga duše rešivati? Oj gotovo, oj sveto i stalno! Zato pa naj kipi proti Srci Jezušovomi — obrnite se proti oltari — tü je živo. To i bije za nas — pa njemi pravimo iz dna srca: „Jezusovo božje Srce, verjem, ka si v oltari podobov krüha živo i biješ v neskončnoj ljübezni za mene. Naj ti povrném vse dobrote sveta posebno pa meni ubogomi grešniki skazane včinitim tisto, kaj najraj maš, živeti ščem verno poleg tvojih zapoved, naj maš dobre duhovnike. Vsa svoja dobra dela v žitki, v smrti i po smrti od mene ali za méne doprinešena položim v najčistejše roke tvoje dev. Matere, B. D. Marije i tvojega vernoga čuvara sv. Jožefa, naj se ti poskrbita za dobre duhovnike, ki grešen svet rešijo. Srce Jevusovo živi v meni, jaz pa v tebi vekomaj! Dev. Marija i sv. Jožef, obdržita me pri sebi za sladko Srce Jezušovo. Amen.“ —

V Črensovcih je okt. 27. sto dvanajset tretjerednikov obljübo naredilo i v zahvalo za to veliko dobroto glasno i radostno zgornjo darüvanje opravilo. Oj nasledüjte te dobre duše so že vse druge dobre duše!

Punt na Dolenskom. — Nagli sod. — Več oseb obešenih. — Vojska angleško-francozka prihaja. — Obdržite hladno krv!

Nov. 4. ponedeljek. Glasi prihajajo od vseh krajev, ka od vojske domo prideči vojaki začajo ropati. Pošta z Beltinec glas prinese, ka so tam Weisa i Kaufmana že oropali. Gda to naznani, vderejo Cigan Jožef marovski, Gabor Stevana, bivšega župana maloleten sin i še neki tretji Džiranov z Crensovec prek pošte v Tomec Jürjovo trgovino, prosijo cigare pa trgovci vkraj vzemejo puško i revolvo. Odido z protenjom, ka večer vse vničijo i začno lomiti trgovino Treisovičkino. Res, kak mrakne, vderejo v Tomecovo trgovino. Zmolim Angelsko pozdravljenje, se paščim i z cerkve domo, pa čujem strahoviti rogat i ropot. Kre trgovine stoji naime hiša, kje jaz prebivam. Začujem naednok samo nekši šumat v ploti, si mislim, tū nekaj je ali prijatelj, ali sovražnik. Opitam, što je. Jočič se oglasi plantava gospa Tomecova, rada bi skoz plota vujšla pa ne more; čeravno prejde vrednost, naj si samo življenje rešim. Potegneva sirotiko z hlapcom skoz plota, od straha prebledjena nama v rokah skoro omedle. Postavim jo v varno sosedstvo pa idem k malo večerji. Tek mi odhaja. Kaj bo ztoga? Vsikdar vekši krik nastanjūje puške vsigdar bole gosto pokajo. — Roparom se pridružijo drugi, banda nevarno rasté. Tomecov svak Ciglár z Žizkov, trikrát strli z revolvov med njé, da bi je razgual. Nasprotno se zgodilo. Razkačeni roparje za njim vderejo. Komaj njim vujde. Protijo se njemi z smrtjov, mora povrtči svoj dom i se preseli od tod z celov družinov. — Dveri na kleti sprasčijo. Sešt lagvov vina, največ močnoga nedjimurskoga, je tan, — vō je pūstijo; do kolen njim sega, pijejo ne kak živina — ta brezmere nikdar ne žré — nego kak je hūdoba peklenska napelava. Divje kričijo eden ovomi „pij prokleti“ — baklje nažgejo, puške nabijajo i pokajo streli, naj se njim nišče ne bliža, če živ šče ostati — preiščejo i zlomijo celo hišo Tomecovo. Ljudstvo pozabi na 7. zapoved, trgajo se za tūje blago. Vse raznesejo. Edna nit ne ostane v celoj hrambi. Kokoši dolkolejo i si pečejo.

Peč, okna in omare so vse spodrli in spotrli. — Ob 9. ležem. ob 11. pribеžijo g-kaplan i jočič naznanijo: vdrli so na farov, pošljte hlapca na pomoč. Za njimi prijočejo mati gospodova i drugi. Spravim se gor. Poklekнем predoltar sv. Družine. Z genjenim srcem prosim pomčč, ka če de mi trbelo vmreti, naj me morijo zoto, ka sem katoličanski dūhovnik, ka mo meo nekšo plačo mantrniške krone. Zapoved je dana: na pope zdaj ob prvim pa plivanoša Čačiča, notariuša klat! Dober gospod plevanoš na pokopališče med mrtve zbežijo. Na grobe njim tekoče vroče suze pistijo pod njimi počivajoče stariše: nejste vi krvi,

ka so vaša deca, vaši vnūki pregnali nas Kristušove namestnike? Nema tihta grobov žalostno potrđi to britko tožbo. Pošlem hlapca v Žizke naj moške vkūp zazove. ka farof i cerkev rešijo. Polnoč je. Zbrišem si mi rosnate oči, povržem svoje siromaštvo, angela čuvara oprosim naj čuva kapelico, odidem siromak, neznajoč, jeli se vrnem več ali ne. Vse sem dao Dev. Mariji i sv. Jožefi za Jezušovo Srcé, vajno je, — pravim, če ščata občuvajte, če ščeta, naj prejde. Zgodi se božja volja. Stopim v polnoči na vulico. Pekel kraljūje na njej. Dvoje osebe se klatijo tū — vonja cela pot od vina. — Iti moram. Par hiš še i vō se zvesi — Moj Bog, ali kaj je to? Baklja se zasveti tri stopaje od mene, — obrnjen je ropar na dvor z ceste tiho flehnem mimo njega, srce mi močno bije — pridem de drugoga ropara — prepijan je bio. Stavla me, a ne dobi odgovra. Srečno pridem v Žizke k dobrim ljudem, kje mi postel ponūdijo. Pa tū me čaka novi strah — tū je že tūdi hodo ropar pa gospadara strliti šteo. Vse edno, ostanem, si ležem, ne spim. Ob pol 7. idem nazaj, tiho je vse, samo 7. zapoved se lomi dalje, nesejo vse.

Nov. 5. torek. Veszmučen opravim sv. mešo. Kristusova meša na križi se zdaj lepše ponavlja, prestao sem smrtno nevarnost. Zdaj z vedim, ka so na farov ne vdrli, nego dnes bodo. Preissovo trgovino, notarošijo so pa popolnoma vničili. Lehko bi pravo z rečmi sv. Pisma, ka je kamen na kamni neostao tū. Kaso občinsko so vlomili z sekirami i do 30 jezero kor vkradnoli. — G. notariušova družina — mladi g. notariuš so pobegnoli inam — je komaj z postele vujšla-brez obleke, obūvala — dobri ljudje so je v sili z nevole pomogli. Glas prinesejo, v Srdišči je oštarjaš vmorjen, vino ispūščeno, na Selnici židov; ropi na vse kraje, v Dolnoj Lendavi pri Toplaki, Špicerci itd. V petih minutah milijon kvara, — Domoča straža se tū ustanovi, red napravi tak i v Egerszegi. — Naši roparje v krčmo vderejo — terejo, lomijo, pijančivajo. Zatem pride farof. Kaj je mogoče, se izseli i v varno mesto postavi. G. kaplan se zoselijo v Trnje, Jez tūdi. Zvežen si najpotrebnejšo oblako i podam na pot. Dobro ljudstvo joče nad nami, kravaželjni se smejejo. Veselo prenesem zsníčljive smehe z rečni Davida, ki gda ga je pred sinom Absolonom bežečega kuno Semej, odgovoro: „Nehajte ga, Bog njemi je zapovedao, naj kune Davida.“ To je Bog zepovedau, za grehe mirno trpeti. Ščem iti prle v Beltince. A senja domo prideče ljudstvo glas prinesé, ka je tam še vekša nevolja. Grad so ščista razvrgli. Gospoda je vse pobegnola. Farov i nūne so obranili. — Čūje se strojna puška, vojska ide iz Sobote v Beltince. Nam je tūdi obečana. Malo si odehnemo. Ali kaj, da je velika nevolja na vse kraje. Štrigova gori. Dim vidimo. Trgovini Brodnjakova i Sternova pa posojilnica so vognji. Grad grofovski oro-

pan, 400 veder vina iz pūščeno samo tū — plivanošovo tūdi, farof zlamljan, plivanoš jočič bežijo v Lotmerk na drugi den, da so njim obečali, ka farov vužgejo. — Nespim, ne jem, naj ne čujem strelbe okoli cerkvi, naj si malo odpočinem, odidem, kak sem omeno v Trnje. Dobri ljudje pred mene pride i mek sebi odpelajo. V toj vesi so tūdi g. kaplan, g. plivanoš pa doma pri ednoj hiši. — Na božjo službe zajtra smo páli domá. — Roparje se med sehom zdaj svadijo, toga prednjega zgrabijo, njemi glavo razbijejo, drugi pa razbežijo farov je rešen.

Nov. 6. sredo. Mir je nastao. Zahvalno molbo opravim v cerkvi i prosim odpūščenje od sladkoga Srca Jezušovoga za te nesrečne dūše, štere svet zdaj teliko puntajo.

Nov. 7. četrtek. Vojak orožnati pride z Beltinec po notariušovo familio odpela. Prek Mūre se ogenj vidi. — Ob 1. popoldne pride vojska z Lendave. Glas prinesé, ka je Madjimurje ščista vničeno. Zdaj zvedimo tūdi, ka je gospodski log na Bistrici dolposekani, živina na Hotizi odana, krava za 10 koron, Harangozova trgovina tū, druga V. Polani, v Bakovcih v Gomilcih, v Törniščih itd. oropana Vojska začne vkrađjene reči vkūp brati, dosta se nabere, krivci se zvežejo, pokastigajo i odpelajo. Osem se jih je najšlo, ti do šli na sod ednoga so pa poleg šole na brezo včasi obesili.

Ne je té bio toti te največši krivec, ali da je z puškov ropao dva dni, vojaška oblast ga je obsodila na smrt. Molo sem se za njega, a nikaj je ne valalo. Eden more mreti, naj mir bo, je bio odgovor. Najvekši ropar i začetnik vsega je odskočo, gda je pa dobljenoni vdarci k sebi prišo. Ne vemo kje je. A smrti ne vujde! V Čakovcih je obešenih devet, v Beltinskoj fari 4, se glasi. Vojaška oblast je razglasila za naše i nešterne vogrske kraje nagli sod. Ki de nemir, punt delao, de na smrt obsojen. Pazite si na življenje!

Punt, nemir, njevka, svaja boj ne sme biti med nami! Pazite, molite, mirni bodite, na to vas opominamo, dūhovnike, bogajte! Pripravljajte se tūdi na to, ka Angleši i Francozi-Amerikanci zasedejo naše kraje naj mir obdržijo, obdržite hladno krv! Ženske, dekle, čisti ostanite! Slovenci pazite si na dobro ime.

Vojska odrine v Beltince. Zstrahom razidemo v svoje domve. Vešenca veter sem-tam obrača na brezi i glasno kriči v vsako slovensko hišo: „decé ne pūščajte v krčme, ponoči okoli — spijo naj pod vašimi perotami.“ — Prek Mūre se vidi veliki ogenj, čuvaj nas sv. Florijan!

Crensovci, 1918. nov. 8.

Klekl Jožef vp. pleb